

ROZKAZUJĄCY (23) *part praes act*

rozkazujący (20), **rozkazujący** (1), **rozkazując** (2); *rozkazujący HistAl; rozkazując RejAp;*
rozkazujący : rozkazując WujNT (2:1).

rof-, ros- (22), roz- (1).

o *jasne*; -ka- (17), -kã- (2); -ka- : -kã- *KrowObr (1:1), SkarŻyw (2:1).*

sg *m N* rozkazujący (3), rozkazujący (1), rozkazując (1). ◇ *G* rozkazując(e)go (2). ◇ *D* rozkazując(e)mu (3). ◇ *A* rozkazując(e)go (2), rozkazujący (1). ◇ *L* rozkazującym (3). ◇ *f G* rozkazując(e)j (1). ◇ *I* rozkazującą (1). ◇ *V* rozkazującą (1). ◇ [*n I* rozkazującym.] ◇ *pl G* rozkazujących (2). ◇ *D* rozkazującym (1). ◇ *A m pers* rozkazując (1) *RejAp.*

Sł stp s.v. rozkazować, Cn: roskazujący, Linde bez cytatu s.v. rozkazać, rozkazca.

1. *Przekazujący swą wolę do wykonania a. przestrzegania; imperans Vulg; praeciens Modrz; imperativus, mandator, praeceptor Cn (10) :*

a. *Wydający rozkaz, polecenie (zwykle chodzi o nakaz, który powinien być wykonany jednorazowo, skierowany do określonego odbiorcy) (5) : A co fie też tknie tey mowy/ Vczyńmy człowiekã: [...] Vczyńmy/ znaczy mowę trzech olob [tj. Ojca, Syna i Ducha św.] [...] / ktorzy fie z łobã ná vczynienie człowiekã zmawiáli [...]. A tak iż ondzie nie ieden był rofkázuiący/ ále trzy: tedy też y tu przy czynieniu rofkázania nie ieden ále trzy muszã być: bo też także Elohim [jest to forma pl] łtoi nápiáno. CzechRozm 16, 16; Skąd fie pokázuię/ iż tey opiniey/ o bytności lynã Bożego przed Iezusem człowiekiem/ pirwłzy *author* był [...] Ivłtyn: ktory będąc [...] w łzkole Platonowej/ nápił fie był tey opiniey/ o dwu Bogu: o iednym naywyższym rofkázuiącym: á o drugim rofkázanie iego wypełniącym NiemObr 125.*

rozkazujący co (1): Tãkze też y o łługách Saulowych czytamy/ [...] iż gdy im Krol [...] rofkazál żeby Abimelechã nawyższego Ofiãrownikã [...] zãbili: tedy mu tego kwoli/ przeciw Bogu/ vczynić niechcieli. Skąd to baczyć możelz/ iż y pod łtãrym Tełtãmentem/ tãkowi chwalcy BOży bywáli/ co y zwierzchności przeciw Bogu co rofkázuiącey łłuchác niechcieli. CzechRozm 252.

rozkazując czemu ze zdaniem dopełnieniowym (1): Pothym powiãda Apołtoł: Iż widziãł czterzy Anyoły łtoiãce ná cztherzech kãciech łwiãtã/ rofkázuiãc wiãtrom áby nie wiãły áni ná ziemię áni ná morze áni ná drzewã. RejAp 64v.

b. *Nakazujący coś jako powszechnie obowiązujące, czego należy przestrzegać, czym należy się kierować (5) : CzechEp 132; Ale iãko we wlyzytkim obfituiecie w wierze y w mowie/ [...] nád to y w miłości wãłzey przeciwno nam; ábyście y w tey łzczodrobliwości obfitowáli. Nie mowięc iãko rofkázuiãc [Non quasi imperans dico] ále przez łtãranie innych/ y wãłzey wrodzoney miłości dołwiãdczãiac. WujNT 2.Cor 8/8.*

cum inf (2): BudNT 1.Tim 4/3; odłtãpiã niektorzy od wiãry/ przyłtawãiac do duchow obłedliwych y náuk czãrtowłkich/ w pokrytości kłãmtwo mowiacych/ [...] zãkázuiãcych małżeńtwã/ y roskázuiãcych włtrzymãwãc fie od pokãrmow WujNT 1.Tim 4/3.

Z przytoczeniem (1): Lecż iefliże te rzeczy máło kogo pobudzãia do vblãgãności/ miłości y zgody/ niechże łłucha IESVSA CHRISTVSA niebieskiej mãdrości miłtrzã/ temi słowy rofkázuiãcego: Miłuycie nieprzyãioły wãłze ModrzBaz 67v.

W przeciwstawieniach: »zabraniający, zakazujący ... rozkazujący« (2): [odstąpią niektórzy od wiary] pilnując [...] wobludności fałsz mowiących/ piątnowane máiących włafne sumnienie. Zábraniáiących żeżenić [!] fię/ (á rofkázuiących) hámować fię od potraw/ ktore Bog ítworzył ku iedzeniu *BudNT* 1.*Tim* 4/3; *WujNT* 1.*Tim* 4/3.

2. Sprawujący władzę, będący władcą; praesidens Miech, JanStat (13) :

rozkazujący czemu [= państwu] (1): nietylko go [*Jakuba*] P. Bog od głodu ośobliwą opátrnością fwoią broní: ále mu dał onego namíłżego syná Iozephá żywego y wśzytkiemu Egíptu rofkázuiącego/ oglądác *SkarŻyw* 349.

rozkazujący gdzie (2): tamże też [*w Kijowie*] miełzkał Metropolit á nawyłszy bífkup Rułki, máiącz pod łobą Władyki począwłzi od Dunaią po ziemi Multanłkiej Wałłkíey/ Rułkíey/ Mołkiewłkíey rofkazuiący *MiechGlab* 5; Włzytkim y koźdému z ośobná Stárołtóm Królestwá náłżégo [...] w którychkolwíek Zíemiách y Powíeciéch rofkázuiącym/ łáłkę y dobrotliwość náłżę Królewłką opowíádamy. *SarnStat* 903.

a. O władcy (4) :

W formule tytularnej używanej przez sułtana w korespondencji z królem polskim (3): Roskazvyaczemv wzakonie Chrzełczyanskym przyacielowy moyemv Krolowy Polłkíemv y innich wiele panłtw Zakonv Chrzes: Sigmonthvwy [!] Krolowy zdrowya wasche nawiedzami. *LibLeg* 11/87; BOzam moczą Czefłarz Tvreczky y ynnich wyelyepaníłthw Roskazvyaczemv panv Wyelkyemvz Iesufowemv W łzakonye prziyáłzn náłłche prziyaczyelyowy náłchemv Krolyowy Políłkyemv y ynnich wyelye paníłthw zakonv chrzełczyianskyego Sigmuntowy oznaymvyemi [...] *LibLeg* 11/140.

~ *W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy narodu lub ziemi (1):* NAYáłłnyeyłchemv Sigmunthovi zbozey łáłky Crolyowy Polłkyemv. Wyelkyemv Kxyandzv Lithowłkyemv Roskazvyaczemv Prvłkyemv. Zomvczkyemv [!]. Máłowyeczkyemv [...] od Iwana Ilyáłcha Voyewodi [...] powolnye czolem byczy. abi wáłłcha Kro. mcz raczil wdzyecznye prziyancz *LibLeg* 11/164v.~

a. W funkcji rzeczownika (1) :

Szereg: »cesarz albo rozkazujący« (1): ábowiem włzelki Cefarz álbo roskázuiący [*Imperator*] ktori mądrołci nie zna/ nie pánuie poddánym/ ále poddáni w íego páńłthwie pánuią. *HistAl* 15.

b. O Bogu (2) :

Wyrażenie: »wszytkiemu niebu i ziemi rozkazujący« (1): Ty fię Krolá y Páná łwieckiego ktory vmiera y nie trfa boíłz: á ia fię bać nie mam onego Krolá nád krolmi/ wśzytkiemu niebu y ziemi rofkázuiącego/ wíeczney á nieodmienney y nieuwiárowáney/ Boskíey mocy? *SkarŻyw* 151.

W przen (1) : Są y tácy drudzy heretycy/ íáko niektorzy Nowochrzeńcy/ ktorzy mowią y píłżą: íż krolá nie znaią íedno w ćierznie koronowánego/ y bez mieczá y zbroynych rofkázuiącego. *SkarKazSej* 687a.

c. O Maryi [w funkcji rzeczownika] (2) :

Wyrażenie: »rozkazująca aniołom« [*szyk 1:1*] (2): Rofkázuiąca Aniołom/ poćiefzyćielko vbogich łírot wyłłuchay nas o Márya *KrowObr* 176v, 192.

d. O państwie: mający władzę nad innymi państwami, narodami (2) :

Wyrażenia: »narodom rozkazujący« (1): Ia Rzym przeto miłuię prawi/ áczkolwiek mógł bych y z inąd chwalić/ to ieft/ iŕz wielki/ ŕtáry/ piékný/ ludny/ narodom rofkazuiący/ wáleczny. ále to opufzczáiąc przeto y chwałę/ iŕz Páweł S. poki był żyw ták Rzymiány miłowál *SkarŻyw* 93.

»wsztykiemu ŕwiátu rozkazujący« (1): [*Tertulian i Hieronim przez wszetecnicę Rzym rozumieją.*] Wŕzákże nie koŕciól Rzymŕki/ áni Rzym Chrzeŕcijánŕki/ ále on Rzym ŕtáry pogánŕki máło nie wŕztykiemu ŕwiátu rofkázuiący y Chrzeŕcijány morduiący *WujNT* 877.

3. [*Wyrażający rozkaz:*

W przeciwstawieniu: »rozkazujący ... napominający«: A nie bez przyczyny ták [*Chrystus*] mowi: Wymiećcie/ rofkázuiącym ŕłowem á nie nápomináiącym. Okazác bowiem chce tym iże thego pilno potrzebá iefth/ wymiecienia z nas kwálu wŕzelkiego *GilPos* 75v.

Wyrażenie: »rozkazujące ŕłowo«: *GilPos* 75v cf *W przeciwstawieniu.*]

Cf **ROZKAZOWAĆ**